

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

Ὁ αείμνηστος διδάσκαλός μου Σπυρίδων Λάμπρος ἐν τῇ διατριβῇ αὐτοῦ Ἡ ὀνοματολογία τῆς Ἀττικῆς καὶ ἡ εἰσαγωγή τῆς γλώσσας ἐποικησις τῶν Ἀλβανῶν¹ ἐξετάσων τάξιν τοπωνυμῶν τῆς Ἀττικῆς συνεξήτασε καὶ τὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα. Τὴν μέθοδον ταύτην ἀκολουθοῦντες καὶ ἡμεῖς πρὸ παλῶν ἐτῶν (τῷ 1907), ὅτε ἠρκενῶμεν τὰ κατὰ τὴν τοπωνυμίαν Πατήσια (ἢ Πατίσια), ἠναγκάσθημεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα τῶν Ἀθηναίων τῆς Τουρκοκρατίας. Καὶ τὸν μὲν Ἀθηναῖον Πατήσην (ἢ Πατίσην), ὃν ἀνεξήτουν ἐν Ἀθήναις, δὲν ἀνεῦρον ἐν αὐταῖς·, ἀλλ' ἐπέτυχον νὰ εὔρω τὸ ἔτυμον ἀθηναϊκῶν τινῶν ὀνομάτων.

Τὰ πορίσματα τῆς ἐρεῖνης μου ἐκείνης ἀνεκοίνωσα τῷ μακαρίτῳ διδασκάλῳ μου, ὅστις παρεκάλεσέ με νὰ ἀποστείλω τὴν σχετικὴν διατριβήν, ἵνα δημοσιευθῇ ἐν τοῖς Συμμείκτοις τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονος. Τοῦτο σήμερον πράττω, διότι ἐνόμισα, ὅτι δὲν ὄφειλον νὰ ἀφήσω ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἀδημοσίευτον τὴν παλαιάν μου διατριβήν. Τὰ ὀνόματα, περὶ ἃ θὰ ἀσχοληθῶ, εἶναι τὰ ἑξῆς: Καλλιφρονᾶς, Μπερναροδῆς, Μπενηζέλος, Μισαρολιώτης καὶ Βουζίκης.

1. Καλλιφρονᾶς.

Περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐγράφη ἐσχάτως (Πρακτ. Ἀρχαιολ. ἔταρ. 1920, σελ. 55), ὅτι εἶναι τὸ ἐκ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων γνωστὸν κύριον ὄνομα Καλλίφρων. Ἀλλ' ὁ Καλλίφρων θὰ ἐγένετο Καλλίφρονας, οὐδέποτε δὲ Καλλιφρονᾶς. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον εἶναι, ὅτι ὁ τύπος Καλλιφρονᾶς³

1. Ἐπετηρίς Πιπριασοῦ 1 (1893) σ. 156 κέ.

2. Τοῦτον ἀνεῦρον τέλος ἐσχέτω; ἐν ἄλλῳ τῆς ἐλληνικῆς γῆς τμήματι.

3. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι καὶ οἱ τῶν πρὸ τοῦ 1821 χρόνων λόγιοι ἠγάπων νὰ δίδωσιν ἀρχ. ἴζουσιν μορφήν εἰς τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

εἶναι σχετικῶς νεώτερος· ὁ ἀρχαιότερος, ἀφ' οὗ προῆλθεν, εἶναι Καλοφρενᾶς· πρβ. Σ. Λάμπρον, Ἀθηναῖοι βιβλιογράφοι καὶ κτήτορες κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐν Ἐπετηρίδι Παρνασσῶν τόμ. 6 (1902) σελ. 176 (Μιχαήλ Καλοφρενᾶς ἱερεὺς ; 1421-1413). Ἡ λ. φρένα (φρήν) ἀνήκει εἰς τὴν δημόδιον γλῶσσαν¹.

Ἀπὸ τοῦ τύπου Καλοφρενᾶς ἀπέρρευσεν ὁ τύπος Καλεφροναῖς (Σ. Λάμπρος ἔ. ἄ. σ. 177 : Λεονάρδος Καλεφροναῖς τῷ 1691) καὶ ἀπὸ τούτου ὁ νεώτερος Καλλιφροναῖς. (Πρβ. ἄνωτ. σελ. 318, σημ. 5).

2. Μπερναρδῆς.

Ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος λόγιος Ἀργυρὸς Μπερναρδῆς² (1659-1720) ἐν λατινιστῖ γέγραμμένοις ἐγγράφοις καλεῖται Bernardinus (οὐχὶ Bernardus!) ἀγνοοῦμεν, ἂν ὁ Ἀθηναῖος λόγιος ἢ οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ ἐνόμιζον, ὅτι τὸ ὄνομα εἶναι παραφθορὰ τοῦ Bernardinus· ἴσως ἀθαιρέτως ἐξελατίνας³.

Καθ' ἡμᾶς τὸ ὄνομα Μπερναρδῆς· εἶναι τύπος ἀπορρεύσας ἀπὸ τοῦ ἰταλικοῦ ὀνόματος Μπερναρδος (Bernardo)· καὶ τὸ ὄνομα Κορραῖς προῆλθεν ἀπὸ τοῦ Κορράδος (ἰταλ. Corrado) καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ Corradinus, ὡς ἐνόμισεν ὁ μακαρίτης Γ. Ζολότις.

1. Πρβ. Ἀρχεῖον Ἱστορικοῦ λεξικοῦ, λ. φρένα. Γινώσκω, ὅτι αὕτη λέγεται ἐν Σίφνῳ.

2. Κιλοφρεναῖς—Κιλοφρεναῖς—Καλεφροναῖς.

3. Πρβ. Π. Ζερλέντην, Ἀργυρὸς Μπερναρδῆς ὁ Ἀθηναῖος (1659—1720), Ἀθήναι 1921.

4. Ὁμοίως ὁ γνωστὸς λόγιος Ἐμμανουὴλ Κιβάκης Ῥάλης (1450—1527) ἀθαιρέτως ἐκλήθη Manilius καὶ οὐχὶ Manolius· πρβ. Ἀ. Χατζῆν, Οἱ Ῥαοὺλ-Ῥάλαι, Kirchhain N.—L. 1909, σελ. 56.

5. Bertakli (=Μπεναλδῆς) καλεῖται παρὰ τῷ γνωστῷ de la Guilletière. Athènes ancienne et nouvelle, Paris 1676, ἔκδ. γ', σελ. 286. Πρβ. καὶ Παπαρηγόπουλον, Ἱστορ. Ἑλλ. ἔθν. 2Ε' σελ. 564. Νῦν σφύζεται ἐν Ἀμαρουσίῳ ὑπὸ τὸν τύπον Μπεναρδῆς (Βραδινὴ 16 Αὐγούστου 1925). πρβλ. καὶ Gregorovius—Λάμπρον, Ἱστορ. Ἀθηνῶν Β' 427.

Τοῦτο θὰ ἀποδείξω εὐθὺς κατωτέρω ἐν τῇ ἐρευνῇ περὶ τοῦ ὀνόματος Μ π ε ν η ζ έ λ ο ς, εἰς ἣν μεταβαίνο.

3. Μπενηζέλος.

Τὸ ὄνομα ἐμφανίζεται ἐν Ἀθήναις τὸ πρῶτον διὰ τοῦ Ἀγγέλου Μπενηζέλου γεννηθέντος περὶ τὸ 1511· ὁ Ἀγγελος Μπενηζέλος εἶναι, ὡς γνωστόν, πατήρ τῆς ὁσίας φιλοθέης Μπενηζέλου (1522—1589).

Περὶ τοῦ γενέσθαι τῶν Ἀθηναίων Μπενηζέλων καὶ τοῦ ἐτύμου τοῦ ὀνόματος ἐγγραφήσαν ἐσχάτως παραδοξόταται² σελίδες, αἵτινες θὰ δυσχερανῶσι μῖνον τοῖς ἐπιπολαίως ἐρευνῶντας³.

Γενέσθαι τῶν Ἀθηναίων Μπενηζέλων καθ' ἡμῶς ὑπῆρξεν Ἑλλην τις Μ π ε ν η ζ (= Βενέδικτος) Ζ έ λ η ς⁴. ἐν ἄλλοις λόγοις ὑποστηρίζομεν, ὅτι τὸ ὄνομα Μπενηζέλος προῆλθεν ἀσφαλῶς ἀπὸ τοῦ Μ π ε ν η ζ Ζ έ λ η ς.

Νῦν δεδιόμεν νὰ δεῖξομεν τρία τιμὰ : α) τί εἶναι τὰ ὀνόματα Μ π ε ν η ζ καὶ Ζ έ λ η ς, β) πῶς ὁ Μ π ε ν η ζ Ζ έ λ η ς ἐγένετο *Μ π ε ν η ζ έ λ η ς καὶ γ) πῶς ὁ *Μ π ε ν η ζ έ λ η ς ἐγένετο Μ π ε ν η ζ έ λ ο ς.

α) Τὸ ὄνομα Μ π ε ν η ζ (τὸ θηλυκὸν Μπένα ἢ Μπενουῦ), εἶναι βαπτιστικὸν ὄνομα Ἑλλήνων τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας⁵.

Τὸ ὄνομα Μ π ε ν η ζ εἶναι ἑλληνικὸς τύπος τοῦ ἰταλικοῦ ὀνόματος Β e n e Μ π έ ν ο ς⁶, ὅπερ εἶναι ὑποκοριστικὸς τύπος τοῦ ὀνόματος Benedetto (= Benedictus)⁷.

1. Πυβ. Νικ. Βέην, Byzantinisch-orientalische Jahrbücher 4 (1923), σ. 101 κ. ε.

2. Βαρύτερον χαρακτηρισμὸν ἐπιθυμῶ νὰ ἀποφύγω.

3. Ἐσχάτως καὶ Ἰσπανός τις λόγιος, ὡς εἶδον ἐν τινὶ ἔφημερίδι, ὑπεστήριξεν, ὅτι εἶναι ἑβραϊκόν : Ben-Izel (= υἱὸς Ἰζέλ) | Ὁ Gregorovius (Ἱστορία Ἀθηνῶν, μετάφρ. Λάμπρου Β' 427) ἐθιῶρει τοῦ Μπενηζέλου Ἰταλούς.

4. Οὗτος θὰ τεθῆ τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ἂν μὴ πρότερον.

5. Ἴσως καὶ τῶν ἐσχάτων βυζαντιακῶν χρόνων· πρβ. κατωτέρω περὶ τοῦ Κ ο ρ ρ α ῆ ς.

6. Περὶ τοῦ ἀρχ. γερμανικοῦ Β e n n o (=Bernhard) ἀσφαλῶς δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος.

7. Καὶ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ ὑπάρχει ὁ υἱὸς Βενέδικτος ἐορτάζων τῇ 14 Μαρτίου.

Τὸ ὄνομα Μ π έ ν ο ς σήμερον σωζεται ἐν Ἑλλάδι ὡς οἰκογενειακὸν ὄνομα¹

Τῆς συζυγίας Μ π έ ν ο ς Μ π ε ν ῆ ς ὑπάρχουσιν ἀναρίθμητα ὅμοια παραδείγματα:

Παῦλος—Παυλῆς

Πέτρος—Πετρῆς

Ἀλέξανδρος—Ἀλεξανδρῆς

Στράτος—Στρατῆς

Giacomo—Γιακουμῆς

Λινάρδος—Λιναρδῆς

Τζάννος—Τζαννῆς

Τζανκέττος—Τζανναιτῆς

Ἀλαμάννος—Ἀλαμαννῆς

Φράγκος—Φραγκῆς (Σπάρτη)²

Μάοκος—Μαρκῆς

Σπύρος—Σφυρῆς

Ἄγγελος—Ἀγγελῆς

Κώτσος—Κωτσῆς

Στέφανος—Στεφανῆς

Λάζαρος—Λαζαρῆς

Πούλος (= πουλημένος)—Πουλῆς

κοθουρος—Κοθρῆς

Κούρος—Κουρῆς

Σμάραγδος—Σμαραγδῆς

Βαλσαμος—Βαλσαμῆς

Σταῦρος—Σταυρῆς

Πανάγος—Παναγῆς³

Μάρος—Μαρῆς κ.ἄ.π.

¹ Ὅτι καὶ τὸ ὄνομα Κ ο ρ ρ α ῆ ς (ἴδη ἐν τῷ Χρονικῷ τοῦ Μο-

1. Ὅτι βαπτιστικὰ γίνονται οἰκογενειακὰ, εἶναι νῦν γνωστὸν πρὸς Α. Χατζῆν, Οἱ Ριούλ—Ρίλαι σελ. 6, σημ. 3.

2. Πρὸς ἐφημ. Σιριπ 20 Νοεμβρίου 1924, σελ. 6, στήλ. α'. πρὸς ἴσως καὶ τὸ οἰκογ. ὄνομα Ἀ λ ι φ ρ α γ κ ῆ ς (ἐφημ. Βραδινὴ 16 Αὐγούστου 1925). Κατ' ἐμὲ ἀπὸ τοῦ Φ ρ α γ κ ῆ ς ἀπέρρευσε τὸ Φ ρ α ν τ ζ ῆ ς (ὀρθότερον Φραντσῆς: τσιτακισμός!).

3. Ἀπὸ τοῦ Παναγῆς οἱ λόγοι ἐπλασαν τὸ Παναγιώτης.

ρέως Ρ σίχ. 6782) προήλθεν ἀπὸ τοῦ C o r r a d o —Κ ο ρ ρ ά δ ο ς καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ Corradinus, ὡς ὑπεστηρίχθη (ἰδὲ ἀνωτέρω σελ. 319), καὶ τὸ Μ π ε ρ ν α ρ δ ῆ ς (ἰδὲ ἀνωτέρω σελ. 319) ἀπὸ τοῦ Μ π ε ρ ν ά ρ δ ο ς, οὐδεὶς θὰ δυνήθῃ μετὰ τὰ εἰρημένα νὰ διαμφισβητήσῃ.

Τὰ βαπτιστικὰ ὀνόματα Μ π έ ν ο ς—Μ π ε ν ῆ ς ἦσαν πολὺ, ὡς φαίνεται, διαδεδομένα· ἐκ τούτων ἀπέρρευσαν τὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα Μ π ε ν ά κ η ς καὶ *Μ π ε ν ο ύ δ η ς¹.

Καὶ νῦν ἐλθόμεν ἐπὶ τὴν ἔρευναν τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος Ζ έ λ η ς.

Τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ εἶναι εὐτυχῶς εὐκόλον νὰ ἀποδείξω τὴν ἕπαρξιν. Ἐν τῷ νομῷ Ἀρκαδίας συνηθέστατα εἶναι τὰ χωρία, αἵτινα φέρουσι τὰ ὀνόματα τῶν παλαιῶν οἰκιστῶν καὶ δὴ ἐν πᾶσει γενικῇ μετὰ τοῦ ἄρθρου τ ο ὕ· οἷτω ἀκούει τις τοὺς Ἀρκάδας λέγοντας τοῦ Μ πολέτα, τοῦ Σάγκα, τοῦ Πικέρνη, τοῦ Λουκά, τοῦ Μάνεση, τοῦ Μπασιάκου, τοῦ Μερτσαούση (= Ὁμέρ τσαούση), τοῦ Στρίγκου, τοῦ Μαυρογιάννη καὶ ἄλλα πλεῖστα². Βεβαίως οἱ πρῶτοι οἰκισταὶ ἦσαν ὁ Μ πολέτας, ὁ Σάγκας, ὁ Πικέρνης, ὁ Λουκάς, ὁ Μάνεσης, ὁ Μπασιάκος, ὁ Ὁμέρ τσαούσης, ὁ Στρίγκος, ὁ Μαυρογιάννης³.

Ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ, ἐν ἣ ὑπάρχουσι τὰ μνημονευθέντα χωρία, κεῖται καὶ μικρόν τι χωρίον (249 κάτοικοι), ὅπερ ὑπὸ τῶν Ἀρκαδῶν καλεῖται τ ο ὕ Ζ έ λ η ς⁴.

Ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ ὑπάρχουσιν ὁμώνυμα χωρία· οὔτω χωρία

1. Πρὸβ. χωρίον Μ π ε ν ο υ δ ι α ν ά ἐν νομῷ Χανίων. Τῷ Μπενέττης—πρὸβ. τὰ Μπενεττῆτα τῆς Κεφαλληνίας—εἶναι τὸ ἰταλικὸν ὑποκοριστικὸν Benetti· ἀπὸ τούτου τὸ Μ π ε ν ε τ τ ά κ η ς.

2. Πολλὰ τούτων κακῶς ἀναγράφονται ἐν τοῖς ἐπίσημοις ἀπογραφικοῖς πίναξι (Ἀθῆναι 1921)· π.χ. τὸ χωρίον τ ο ὕ Σ ά γ κ α ἀναγράφεται ἢ Σ ά γ κ α.

3. Καὶ ἐξ ἄλλων τοπωνυμιῶν τῆς Ἀρκαδίας δυνάμεθα νὰ ὑπονοήσωμεν οἰκογενειακὰ ὀνόματα· π.χ. τὸ Λ ε β (ἰ δ ι (ο ν) ὠνομάσθη βεβαίως ἀπὸ τινος Λεβίδη, τὸ Ῥούτσι ἀπὸ τινος Ῥούτση (Ῥούκη) κ.λ.π.

4. Καὶ τοῦτο οἱ ἀπογραφικοὶ πίνακες (Ἀθῆναι 1921) ἐν σελ. 89 ἀναγράφουσιν ὡς Ζ έ λ ι.

Ζέλη ὑπάρχοισι δύο ἐν τῷ νομῷ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος¹. Καὶ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ πολλὰ χωρία ὑποδηλοῦσιν ὀνόματα οἰκογενειακά· πρβ. Κωσταλέξη, Λιδορίκι(ον), Ἰμίρμπεη, Μάνεση, Μπέλεση, Παύλου, Σκεντέρσαγι, Λίλα, Νικολίτση, Ἰσερνοβίτη, Συζᾶ, Φραντζῆ κ. ἄ. π.

Ὡστε περὶ τῆς ἰστιάσεως οἰκογενειακοῦ ὀνόματος Ζέλης οὐδεμίᾳ ἀμυβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ².

Ἐν τῷ δὲ ἐξετάσωμεν, ἂν ὁ Μπενῆς Ζέλης ἠδύνατο καὶ γίνῃ Μπενηζέλης.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἦτοι τὴν συνένωσιν τοῦ βαπτιστικοῦ καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος καὶ τὸν σχηματισμὸν νέου ἐπιθέτου, ἠδυνήθη νὰ παρακολουθήσω ἐπὶ μίαν σχεδὸν χιλιετηρίδα.

Τῷ 1108 ὡς μάρτυς ὑπογράφει μετὰ τινων ἄλλων ἐκ μέρους τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Κομνηνοῦ συνθήκην³ πρὸς τὸν δούκα τῆς Ἀντιοχείας Βοεμοῦνδον ὁ Πέτρος Ἀλίφας⁴ τὸν ἐπόμενον αἰῶνα ἐμρανίζονται ἐν τῷ Βυζαντίῳ οἱ γνωστοὶ Πετραλίφαι, οἵτινες βεβαίως εἶναι ἀπόγονοι τοῦ εἰρημένου Πέτρου Ἀλίφα.

Ἐρχόμενος εἰς τοὺς μετέπειτα αἰῶνας συναντῶ τὸν 14^ο αἰῶνα τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα Πετροκόκκινος (= Πέτρος Κόκκινος)⁵ πρβ. Miklosich—Müller, Acta et diplomata II σ. 433, στίχ. 11^ο γνωστόν εἶναι καὶ τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα Πετρομπούας (= Πέτρος Μπούας πρβ. Σάβαν, Μνημεῖα ἑλλην. ἱστορ. VI, 29). Ἐτι παράβαλε τὰ σύγχρονα Σπυρομίλιος (= Σπῦρος Μίλιος), Σταυρογιαννόπουλλος (= Σταῦρος Γιαννόπουλλος), Πετρο-

1. Ἐν τοῖς ἀπογραφικοῖς πίναξιν ἐν σελ. 30.] Ζέλιον, ἐν σελ. 305 Ζέλη. Τὸ ἐν Θράκῃ (ὑποδιοικήσει Ἰουδαίας) χ. Ζέλη ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐσχάτως μετὰ τὴν προσάρτησιν.

2. Ἐάν μὴ δεχθῶμεν ὁμοσχίαν, τὸ ὄνομα δύναται νὰ θεωρηθῇ σλαβικόν καὶ εἶναι συγγενὲς πρὸς τὰς ἐν Ἑλλάδι σλαβικὰς τοπωνυμίας Ζελ—(να, Ζελ—(νη, Ζελ—(ισα, Ζέλ—(ισα, Ζέλ—(οβα, Ζέλ—(οβον, Ζελε—(γοράδ (= Zeligrad;). Ἐν τῇ ἀλβανικῇ τέλος κατὰ τὸν Gustav Meyer, Etymologisches Wörterbuch der albanesischen Sprache σελ. 482, z e i (ἰρσ.) = E i f e r, geg. z e l i, = N e i d, E i f e r s u e h t

3. Περὶ ταύτης βλέπε Ἄνναν Κομνηνὴν II σ. 671 (Bonnae) καὶ Χατζήν, Οἱ Ῥαοὺλ σ. 11.

4. Οὗτος ἦτο Φράγκος· ὥστε τὸ ὄνομα οὐδὲν ἔχει πρὸς τὸ ἀλείφω. Πρβ Χατζήν, Οἱ Ῥαοὺλ σελ. 15, σήμ. 3.

λέκας (= Πέτρος Λέκας): ἔφημ. Σκοῦπ 18 Μαρτίου 1925, σελ. 4, στήλ
 α Πετρομανιάτης (= Πέτρος Μανιάτης) ἔ.ἄ. 14 Μαΐου 1925
 Νικοκιάβουρας (= Νίκος Κάβουρας), Σταυροπιερόρα-
 κος (= Σταῦρος Πιερράκος) κ. ἄ. ¹ Τέλος οἱ Μπενηψάλται
 τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἔχουσιν ἀσφαλῶς γενάρχην τὸν Μπενῆτ (=
 Βενέδικτον) Ψάλτην. Κατὰ ταῦτα ὁ γενάρχης τῶν Ἀθηναίων
 Μπενηζέλων ἑκαλεῖτο Μπενῆς (= Βενέδικτος) Ζέλης.

γ) Ὑπολείπεται τέλος νὰ δειχθῇ, ἂν ὁ *Μπενηζέλης ἠδύνατο
 νὰ γίνῃ Μπενηζέλος.

Καὶ τοῦτο εὐχερῶς δύναται νὰ ἀποδειχθῇ τὸ σύστημα Μπεν-
 ηζέλης — Μπενηζέλος δὲν εἶναι μονῆρες πληθύν βα-
 πτιστικῶν καὶ οἰκογενειακῶν ὀνομάτων ἠδυνάμην νὰ ἀναγράψω, ἐν
 οἷς τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται προχείρως ἀναγράφω, τὰ ἀκόλουθα πα-
 ραδείγματα :

α) βαπτιστικὰ ὀνόματα:

Ἰωάννης—Γιάννος

Γεώργης—Γεώργος

Τάσης—Τάσος

Ἀγέστης (ἄνέστη) Ἀνέστιος

Στράτης—Στράιτος

Γιαννάκης—Γιαννάκος

Φώτης—Φῶτος

κ.λ.π., κ.λ.π.

β) οἰκογενειακὰ ὀνόματα :

Σούλης (πρβ. Σούλι) — Σούλος

* Κακούρης (πρβ. χωρίον Κακούρη) — Κακούρος

* Ἀρνέλλης — Ἀρνέλλος

* Μαντέλλης — Μαντέλλος

* Ἀναγνωστέλλης — Ἀναγνωστέλλος

* Ραζέλλης — Ραζέλλος

* Σιμιτέλλης (σιμίτι) ² — Σιμιτέλλος

Ζιμάνης (ζαμάνι) — Ζιμάνος

1. Καὶ ἐν τῷ χιακῷ Καλβοκορέσης τὸ Κάλβος εἶναι πιθα-
 νώτατα βαπτιστικόν, ὅπερ προήλθεν ἀπὸ οἰκογενειακοῦ πρβ. Κη-
 τζην, Οἱ Ραούλ, σελ. 6, σημ. β.

2. Πρβ. καὶ τὸ ὄνομα Σιμιτόπουλλος

Μανολέσης—Μινολέσος
 Ἀμ(υ)ιρούσης—Νερούτσος
 Ἀνδρούσης¹ Ἀνδρούτσος
 Χαλκούσης (Βυζαντ.)—Γιαννούτσος
 Χλομούσης²—Πανούτσος
 Σπαθάρης—Σπαθάρος
 Κόντης (—contie) —Κόντος
 κ. λ. π. κ. λ. π.

Κατὰ ταῦτα καὶ ὁ *Μπενηζέλης κάλλιστα ἠδύνατο νὰ γινῆ Μπενηζέλος³.

Ἔλεος ὑποστηρίζω, ὅτι τὸ νεοελληνικὸν οἰκογενειακὸν ὄνομα Μεντζέλος (Μεντζελόπουλος) ἀπέρρευσεν ἀπὸ τοῦ Μπενηζέλος: Μπενηζέλος—Μπενζέλος—Μενζέλος—Μεντζέλος· πρβ. Βασονίνα (Ῥουμανία)—Μουκοβίνα (χωρίον νομοῦ Ἰωαννίνων), Βονιφάσιο Μονοφάτσι (Κρήτη), Μπενάρδος⁴ (.Bernardo) Μενάρδος κ. λ. π.

4. Μισαραλιώτης ἢ Μισεραλιώτη .

Περὶ τοῦ ἀθηναϊκοῦ τούτου οἰκογενειακοῦ ὀνόματος ὑπεστηρίχθη ἄνευ τινὸς ἀποδείξεως, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τὴν τυχαίαν ὁμοιάν⁵, ὅτι προῆλθεν ἀπὸ τοῦ *Μισερ Ἀλιότη.

Καθ' ἡμᾶς ἀρχικῶς τὸ ὄνομα ἦτο ἐθνικόν· εἰκάζω δηλαδή, ὅτι ὁ γενάρχης κατήγετο ἀπὸ τινος χωρίου Μισιρλή⁶ καὶ ὠνομάσθη Μισιρλιώτης· τοῦτο ἐγένετο Μισαραλιώτης⁷—Μισαραλιώτης.

Εἰς πίστωσιν δύναμαι νὰ προσαγάγω τὸ ὄνομα Παπασλι-

1. Πισανῶς βυζαντιακόν: Ἀθηνᾶ 31 (1922), σελ. 140.

2. Πρβ. τὸ Χλομούτσι: Χατζῆς ἐν Ἀρχ. ἐφημ. 1920, σελ. 71, σημ. 3. Αἱ καταλήξεις—έλλης καὶ—ούσης εἶναι αἱ ἀρχικαί.

3. Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καὶ ὑποστηρικθέντα ἡ γραφή Μπενηζέλος ὀφείλει νὰ ἀποσκοραχισθῆ.

4. Τὸν τύπον τοῦτον φέρει καὶ ἐπιγραφὴ καταστήματος ἐν Ἀθήναις· πρβ. καὶ ἀνωτέρω σελ. 819 σημ. 5.

5. Διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου κατὰ τὸν Ῥωσοῖαπωνικὸν πόλεμον ἀπεδεικνύετο ἐνδοξὸς τις ναύαρχος Ἰάπων ἔλκων τὸ γένος ἐκ. . . Βσιωτίας!

6. Ἐν τῷ νομῷ Μεσσηνίας ὑπάρχει χωρίον Μισιρλή ἢ Μισερλή (κάτοικοι 186): Μισιρλής=Αἰγύπτιος.

7. Διὰ παρετυμολογίαν ἴσως πρὸς τὴν δημόδη λέξιν μισαρό· ἢ Μισερλή—Μισερλιώτης—Μισαραλιώτης—Μισαραλιώτης.

της¹ (Παπιασλή : πρβ. Εὐρετήριον Χάρτου τῆς Ἑλλάδος. έκδ. Ἐλευθερουδιάκη), Ἀϊβαλιώτης (Ἀϊβαλή Μ. Ἀσίας) κ. ἄ.

5. Βουζίκης.

Περὶ τῶν Βουζικῶν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ πολλῆς ἀφελείας ἐγράφη, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἀπόγονοι τοῦ ἀρχαίου ἀθηναϊκοῦ γένους τῶν Βουζυγῶν, οἵτινες εἴλκον τὸ γένος ἀπὸ τοῦ μυθικοῦ Ἀθηναίου ἡρώος Βουζύγου, «ὅστις πρῶτος ζεῦγος ἐξευξεν» κατὰ τὸν Σχολ. Αἴσχ. II 78.

Ἀλλ' ἴδωμεν τὰ πρὸ ποδῶν. Ὁ ἀρχικὸς τύπος τοῦ ὀνόματος Βουζίκης εἶναι Μπουζίκης.

Οὔτω φέρεται τὸ ὄνομα ἐν ἐνετικοῖς ἐγγράφοις τοῦ ΙΕ' καὶ ΙΓ' αἰῶνος : πρβ. Pelegrin Busichii = Πελεγρίνος Μπουζίκης (1465 : Σάβας, Μνημεῖα ἑλλην. ἱστορ. VI, 29, 14). Ἐκτωρ Μπουζίκης (Vettor Busichio) : οὗτος ἐπῆρξε γενναῖος ἀρχηγὸς μισθοφόρων καὶ τέλος (1538) ἐμονεύθη ἐν Ναυπλίῳ πολεμῶν κατὰ τῶν Τούρκων (Σάβας, ἔ. ἄ. VIII 311, 8². Περὶ τούτου γίνεται λόγος ἐν πολλοῖς ἐγγράφοις.

Μπουζίκης εἶναι ὁμοίως ὁ τύπος ὀνόματος οἰκογενείας ἐν Μεγαλοπόλει τῆς Ἀρκαδίας³).

Πῶς θὰ ἐρμηνευθῆ τὸ ὄνομα : Εἰκόζω, ὅτι εἶναι ὑποκοριστικὸς τύπος τοῦ ὀνόματος Μπούζιας⁴ (νῦν Βούζας) : Μπουζίτσης Μπουζίκης ἀποφυγὴν ἐπίτηδες γενομένην⁵ τοῦ φθόγγου τσ βλέπω καὶ ἐν ταῖς ὀνόμασιν Ἰωαννίτιος (= Ἰωαννίτσης), Λικιαροδόπουλος (= *Λιτσιαρδόπουλος : πρβ. Ριτσιάρδης) καὶ τῷ Ἀθηναϊκῷ Καρίτσης (= Καρίτσης : πρβ. τὴν ἐν Ἑλλάδι σλαυικὴν τοπωνυμίαν Καρίτσα καὶ τὸ οἰκογ. ὄνομα Καρίτσα : ἔφημ. Σκοπίτ 21 Νοεμβρίου 1924) ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ ὀνόματι Γαλάκης. ὅπερ ἀνευρίσκω καὶ ἐν τῇ παρὰ τὰς Ἀθήνας τοποθεσίᾳ Γαλάτσι (τοῦ Γαλάτση), δὲν δύναμαι νὰ ὀρίσω, ἂν συμβαίη τὸ αὐτό· διότι ἴσως ἐν τῷ Γαλάτσι ἔχομεν τσιτακισμὸν συνήθη ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ ἰδιώματι.

1908—1925

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

1. Οὔτω καλεῖται γνωστὸς λόγιος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.
2. Οὔτος ἔλαβε σύζυγον Κλόραν Ράλην πρβ. Χατζῆν, Οἱ Ρουὺλ σελ. 62 κέ.
3. Ἐν Κυουριά τὸ ὄνομα Μπουζίκης ἔγινε Βουζίκης.
4. Πρβ. τὸ σημερινὸν οἰκογενεϊοκὸν ἐπίθετον Μπουζόπουλλος.
5. Πρβ. τὰ ἐν Πάρῳ ἔξι (= ἔτσι) κ λ. π.